



ಅಪಾಯಿಂಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ನಿಮಗಾಗಿ ಕ್ಯಾನ್ಸಲ್ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆಂಧ್ರಭವನದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ನಾನ್‌ವೆಜ್ ಊಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಜಾಫರ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ. ದೆಹಲಿಯಿಂದ ಜಸ್ಟ್ ಎರಡು ಗಂಟೆ ಜರ್ನಿ. ಇವೊತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲೆ ಹಾಲ್ಟ್. ನಾಳೆ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗಲ್ಲ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದು ನೀವು ಮುಂಬಯಿ ವಿಮಾನ ಹತ್ತಬಹುದು. ಕನ್ನಡ್ಲೆನ್ನಿ ಫೀಜ್ ಕೂಡ ನಿಮ್ಮಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ನೇಹಾ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ. ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಾ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕನ್ನಡ್ಲೆನ್ನಿಗೆ ನಾನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಚಾರ್ಜ್ ಮಾಡ್ತೀನಿ...' ಆತನೇ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ಆತನೊಂದಿಗೆ ಕಳೆದುಬಿಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಡಾಕ್ಟರ್ ನೇಹಾ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಭರವಸೆಗಳಿದ್ದವು.

ಡಾಕ್ಟರ್ ಅತಾವುಲ್ಲಾ ಖಾನ್ ತನ್ನದೇ ಕಾರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಡ್ರೈವ್ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಡ್ರೈವ್ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ authoritative ಆಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಜಾಫರ್ ನಗರ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರವಿರುವಾಗಲೇ ಅತಾವುಲ್ಲಾ ಖಾನ್ ಕಾರನ್ನು ಮೈನ್‌ರೋಡಿನಿಂದ ಎಡಕ್ಕಿಡ್ಡ ಸಣ್ಣ ರಸ್ತೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಸುತ್ತಲೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವಷ್ಟು ದೂರ ಕಬ್ಬಿನ ಗದ್ದೆಗಳು. ಸಣ್ಣ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಸಾಗಿದ್ದೆವು. ದಾರಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಇರುವ ಮನೆ. ಆ ಕಾಂಪೌಂಡ್‌ನೊಳಕ್ಕೆ ಕಾರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದ.

ಹಿರಿಯರೊಬ್ಬರು ಬರಿಗಾಲಲ್ಲಿ ಬಕೇಟ್ ಒಂದಕ್ಕೆ ಎಮ್ಮೆಗಳು ಇಟ್ಟು ಸಗಣೆಯನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ಸಗಣೆ ಬಕೇಟನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಸಮೀಪ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅತಾವುಲ್ಲಾ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ್ದರು: 'ನಮ್ಮ ತಾತ ರಫೀಕ್ ಅಹ್ಮದ್. ಡಿಲ್ಲಿಗಾಲೀ, ಲಂಡನ್‌ಗಾಲೀ ಬರಿಗಾಲಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬರುವುದು. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಕಾರ ಸಮಯವನ್ನು ಅಳಿಯಬಹುದೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಇವರಿಗೆ ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಒಂದೇ ಒಂದು ಹಲ್ಲು ಉದುರಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ನಲವತ್ತು ಎಕರೆ ಕಬ್ಬಿನ ತೋಟವನ್ನು, ಆಲೆಮನೆಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ಈಗಲೂ ತಾವೊಬ್ಬರೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.' ಅಭಿಮಾನ, ವಿನೋದ ಎರಡೂ ಡಾಕ್ಟರ್ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಣಗೊಂಡಿದ್ದವು.

'ಇವನೊಬ್ಬ ಸಮಯವೇ ಇಲ್ಲ ಅಂತ ವಾದ ಮಾಡ್ತಾನೆ. ಬಾಲ್ಯ, ಯವ್ಯನ, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಇಷ್ಟೇಕೆ, ಹುಟ್ಟು ಸಾವು ಇವೇ ಸಾಕಲ್ಲವೆ ಸಮಯ ಎಂಬುದು ಇದೆ ಅಂತ ಪ್ರೌಢ್ ಮಾಡೋಣೆ...' ರಫೀಕ್ ಅಹ್ಮದ್ ಕೂಡ ತಮಾಷೆಯಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು. ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಆತ ಅಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದು ಅಚ್ಚರಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತ್ತು. ಧಾರಾವಿಮಯ ಸ್ಥಂಭಗಳಲ್ಲಿ ನಡುವಯಸ್ಸಿನವರು ಕೂಡ ಅಸ್ಥಿಪಂಜರಗಳಂತೆ ಕೆಮ್ಮುತ್ತಾ, ನರಳುತ್ತಾ ಓಡಾಡುವುದು ಕಣ್ಮಂದೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು.

'ನಿತ್ಯ ಯೋಗವನ್ನೇನಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಾ...?' ರಫೀಕ್ ಅಹ್ಮದ್‌ರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆ ನಾನು.

'ನಿಮ್ಮ ಪಾದಗಳು ಸದಾ ಭೂಮಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಯೋಗವೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿನ ಯೋಗ ಕಮರ್ಷಿಯಲ್, ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ವ್ಯಾಧಿಯಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿದೆ. ಇಂಥವುಗಳಿಗಿಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನ ಬಹುಬೇಗ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮನೋಧರ್ಮದ ಕೊರತೆಯೇ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದು ನನ್ನ ಅನ್ನಿಸಿಕೆ. ಮನೋಧರ್ಮದ ಕೊರತೆಯಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಇಂದು ರಾಮ್ ರಹೀಮ್ ಬಾಬಾರಂಥವರು ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು. ಎಲ್ಲಾ ವಯಸ್ಸಿನ ಹೆಂಗಸರು ಕೂಡ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಬಾಬಾನ ಜೊತೆ ಮಲಗಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಧಮಾನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ. ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನ ಅವನಿಗೆ ಹಿಂಬಾಲಕರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವ್ಯಾಟ್ ಎ ಸರ್ಪರೈಸ್...' ಆತ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅನತಿ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಆಲೆಮನೆಯ ಕಡೆ ಕೈ ಬೀಸಿದ್ದರು. ಎರಡು ಮಣ್ಣಿನ ಕುಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಂದಿದ್ದ. ಒಂದನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಅತಾವುಲ್ಲಾ ಖಾನ್‌ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ನಾವಿಬ್ಬರು ಕಬ್ಬಿನ ರಸವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ರಫೀಕ್ ಅಹ್ಮದ್ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೆ ಇದ್ದ

ಒಂದು ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಯನ್ನು ಬೇರು ಸಮೇತ ಕಿತ್ತು ತಂದಿದ್ದರು. ಒಂದೇ ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಗೆ ನೂರಾರು ಬೇರುಗಳಿದ್ದವು.

'ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಸಿಹಿಯ ಅಂಶವನ್ನು ಒಸಿದು ರಸದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಗೆ ತುಂಬುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬೇರುಗಳೂ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಮುಖ್ಯ, ಯಾವುದು ಅಮುಖ್ಯ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಬ್ಬನ್ನು ತಿನ್ನುವಂತೆ ನಾವು ಕಬ್ಬಿನ ಬೇರುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಫಲಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುವುದು ಮಾತ್ರ ಬೇರುಗಳ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಅವಕ್ಕೆಂದೂ ಫಲಗಳು ದಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತಿಯು ಯಾವ ಚಟುವಟಿಕೆಯೂ ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಡ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳೋದು, ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸೋದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅತಿಯಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವುದು ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ನಿಯಮಗಳೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿಯಲಾರವು...'

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಫೋನ್ ರಿಂಗಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಿಪ್‌ವ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಡಾಕ್ಟರ್ ನೇಹಾ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು: 'ತಾತ, ಮೊಮ್ಮಗ ಇಬ್ಬರೂ ಇಂಟರ್‌ಸ್ಟಿಂಗ್ ಪರ್ಸನಾಲಿಟೀಸ್ ಅಲ್ಲಾ. ನಾನು ಮಸ್ಲೂರಿಯನ್ನು ಈಗ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದೇ ಆ ಹುಡುಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಿಕ್ವರ್ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಅವಳ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವಳ ದೇಹವಿಗೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹತೋಟಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಅವರ ವೆಹಿಕಲ್‌ನಲ್ಲೆ ದೆಹಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ರಫೀಕ್‌ರವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಟನ್ ಚಾಪ್ಸ್ ಮತ್ತು ಪರೋಟೆ ಅದ್ಭುತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀವು ರಾತ್ರಿ ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಊಟ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಪಸ್ಸು ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಗೆಸ್ಟ್‌ಹೌಸ್‌ಗೆ ಬನ್ನಿ. ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕಳೆಯಬಹುದು. ಅತಾವುಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ, ನಾನು ದೆಹಲಿಯನ್ನು ಹನ್ನೊಂದೂವರೆಗೆ ತಲುಪುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಮಾಸ್ಲೂಗ್ ಫೈಟ್ ಇರೋದು ನಾಳೆ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ...' ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಫೋನ್ ಕಟ್ ಆಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕುಡಿಕೆ ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು ಬೇಕೆನಿಸಿ ಆಲೆಮನೆಯ ಕಡೆ ನಡೆಯತೊಡಗಿದ್ದೆ. ತಾನು ಕಿತ್ತಿದ್ದ ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮೋಣಕಾಲಿಗೆ ಕುಟ್ಟಿ ತುಂಡು ಮಾಡಿ ಬಾಯಿಗೆಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಗಿಯ ತೊಡಗಿದ್ದೆ! 'ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಾ ನನ್ನ ತಾತನಿಗೆ ಮೂವರು ಹೆಂಡತಿಯರು. ಈಗಲೂ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಸೈ ಅಂತಾನೆ...' ಎಂದು ನಗುತ್ತಾ ಡಾಕ್ಟರ್ ಅತಾವುಲ್ಲಾ ಖಾನ್ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸತೊಡಗಿದ್ದರು.